

חדר אוכל כמשל

תערוכה / אירוע אמנות

בהפקת: מיכל שכנאי יעקבי, עידית שכנאי רן

רציונל:

חדר האוכל הקיבוצי משקף ומייצג את השינויים שחלו לאורך כל השנים בתנועה הקיבוצית. בתערוכה המתוכננת, בחרנו לנסות לתאר את החוויה של חדר האוכל, מנקודת המבט של האמנות הפלסטית, הצילום והוידאו.

מבנה חדר- האוכל, תוכנן כמוקד חברתי של החיים בקיבוץ והיה לאחד מתווי ההיכר והסמלים הבולטים שלו – זה אשר כל השבילים הובילו אליו.

חדר האוכל היה הרבה יותר מאולם אכילה. הוא היה מרכז חברה ותרבות, בו התכנסו בשמחות ובאבל, נחגגו חגים ונערכו אסיפות הקיבוץ. הוא שימש כמוקד קהילתי של חיי היומיום, כמקום להעברת מידע, סידור עבודה, דאר, מרכולית ועוד...

תהליך השינוי שחל בקיבוץ הטביע את חותמו על חדר האוכל. החל מהמעבר לישיבה על כסא במקום על ספסל, אשר נתן ביטוי ראשוני לאינדוידואל, דרך המעבר להגשה עצמית, ביטול הכולבוניק, ועד להפרטת המזון בשנים האחרונות.

בקיבוצים שונים עדיין פעילים חדרי האוכל באופן מלא, אך באחרים עברו לפעילות מצומצמת לעיתים עד כדי סגירתם המוחלטת. חלקם הושכרו למטרות שונות – למחסנים, לקייטרינג או לאולמות אירועים, וחלקם נסגרו ונותרו ריקים, מוזנחים וחסרי שימוש.

בספר שיצא לא מזמן, המתאר את פועלו של האדריכל שמואל מסטצ'קין, אדריכל שתכנן מבנים בקיבוצים, הוא מצוטט כמי שאמר: "בית שגומר את תפקידו צריך להיעלם". האמנם? השאלות שעולות הן רבות ולא רק בהקשר של המבנה הפיסי אלא גם ובעיקר לתכולתו הסמלית.

ומשהו אישי:

חדר האוכל בקיבוץ יפעת, שהיה בילדותינו הומה ושוקק חיים, עומד היום שומם ונטוש. קשה לתאר את התחושה: להכנס למקום שתפס חלק כל כך נכבד בחיינו בקיבוץ, שאגר בתוכו כל כך הרבה חוויות וזכרונות, ולמצוא רק כמה עגלות הגשה שנותרו ריקות ומספר שולחנות הפוכים בצד, פסנתר שמזמן לא כוון וסירים ריקים והפוכים במטבח... חווית המפגש עם המבנה הנטוש הולידה את רעיון התערוכה.

מטרות התערוכה:

מבט לעבר –

- מה היתה החוויה של חדר האוכל, המטרה היא ליצור חוויה כוללת המורכבת מהרבה נקודות מבט אישיות שונות.

מבט להווה ולעתיד-

- ומה הלאה? איזה תוכן ניתן לצקת למבנים אלו? ומה יוכל להוות היום מוקד חברתי? תרבותי?
- הצעה לתוכן חדש לחדר האוכל- ע"י הפיכתו לחלל תצוגה אלטרנטיבי.

מבנה התערוכה:

ברצוננו להשתמש בחלל טעון ומרתק זה (חדר האוכל הריק ביפעת) כחלל תצוגה ליצירתם של אמנים מכל רחבי הארץ, אשר יוזמנו להגיש הצעות להשתתפות בתערוכה. העבודות תבחרנה ע"י הצוות האוצר של התערוכה. כל חלקי חדר האוכל - כולל המטבח, איזור שטיפת הכלים, לוח המודעות וכו' – ייהוו חללי תצוגה, שבהם ובהתייחס אליהם, יפעלו האמנים.

במקביל ליצירות אלו, התערוכה תכלול מספר מוקדים נוספים:

- חלק אינטראקטיבי שבו הקהל יוכל לשתף בחוויותיו האישיות הנוגעות בנושא התערוכה, על גבי גלויות אשר יוצגו כחלק מן התערוכה.
- תערוכת צילום תיעודית, אשר תוצג בחלל נפרד, תכלול תיעוד צילומי של חדרי אוכל כיום – פעילים במלואם או בחלקם, מושכרים, שוממים וכד'.
- צילומים וסרטי ארכיון של חדרי-אוכל ממקומות שונים.
- יום עיון שבו יערכו הרצאות שונות בתחומים שונים הקשורים לנושא.

התערוכה **תוצג במשך כשבוע** במסגרת פסטיבל חלב ודבש בעמק יזרעאל, בחג השבועות.
מדובר באירוע אמנותי רחב בקנה מידה ארצי, בו יושם דגש על איכות העבודות ועל פרסום נרחב לקהל
מכל רחבי הארץ.

